

Reinbeitedistrikt 39 Arnøy og Kågen

Høringsnotat om endringer i reindriftsloven til forslagene om Endring av formålsparagrafen slik at økologisk bærekraft prioriteres, etablere et lovgrunnlag for obligatorisk individmerking av rein og åpne for at opplysninger om enkeltutøveres reintall blir tilgjengelig for andre i næringen.

Innledningsvis vil vi si at de enkelte lovendringsforslagene viser hvor ivrig departementet er å fortsette og ødelegge den samiske reindriften kunnskaps- og forståelsesgrunnlag forankret i samisk språk. Departementets forslag viser at de har satt til side reindriftssamenes eget kunnskapsgrunnlag og egne forståelsesformer og erstattet disse med sin nye forståelse av rein og reindrift.

Departementet burde i sine forslag ikke gjøre endringer som truer den samiske reindriften, som er en næring og livsform basert på en allsidig utnyttelse av ulike ressurser innen årssyklusen. Myndighetene må tas hensyn til at samisk reindrift er en næringstilpasning og nomadiske livsform med røtter som har eksistert i lang tid over store deler av nordområdene, og som viser dens bærekraftighet.

Endringsforslagene som departementet skisserer intimiderer reindriftssamene. Vi mener at disse forslagene kommer til å forandre den samiske reindriften fra å være bærekraftig til å bli en mer sårbar næring. Dette forandrer dens kunnskapsgrunnlag, sedvaner og praksiser overlevert fra tidligere generasjoner og tilpasset nåværende generasjon. Det at disse trues, truer også grunnlaget for reindriftssamenes rettsgrunnlag.

ENDRING AV FORMÅLSPARAGRAFEN, § 1, SLIK AT ØKOLOGISK BÆREKRAFT PRIORITERES

Det at departementet nå foreslår å stryke ut de delene av formålsparagrafen som er bærende for den samiske reindriften, som har med reindriftssamiske kunnskapsgrunnlag og forståelse å gjøre, er urovekkende.

Vi registrerer at atter en gang prøver myndighetene å forenkle den komplekse urfolksnæringen til noe enklere, for å kunne forstå mer. Her brukes økologisk bærekraft som argument. Departementet ser ut til å anse bærekraftig reindrift som en årsakskjede, der økonomisk bærekraft forutsetter at delmålet om økologisk bærekraft er oppfylt, og der næringsliv og kulturell bærekraft forutsetter at begge de to andre er oppfylt.

Departementet viser med dette at de vil styre reindriftnæringen utifra eget kunnskapsgrunnlag, og at de dermed ikke har satt seg inn i næringens tradisjonsforankrede kunnskap, er en stor trussel mot den samiske reindriften. Reindriftenes forståelse av bærekraft skiller seg veldig fra det statlige bildet av en bærekraftig reindrift. Reindriftenes egen forståelse på bærekraftig reindrift er forankret i praksiskunnskapen til de samiske utøverne av næringen og tradisjonsforankrede forståelse i utslag i ni former for grunnlag (*vuodđu*), som må vare til stede for at reindriften virkelig skal være bærekraftig. Dette handler om ulike aspekter av levemåte

og næringstilpasning, og det utgjør en kompleks vev av ulike former for kunnskap. Departementet har med sine forslag satt til side reindriftssamenes eget kunnskapsgrunnlag og egne forståelsesformer og erstattet disse med egen og ny forståelse av rein og reindrift. Dermed vil de ikke forstå forutsetningene for å sikre reell bærekraft både innen økologi, økonomi og kultur for styringen er sentrert om den vedtatte sannheten om at reinbeitene forringes, og at store reduksjoner i reintallet er en forutsetning for økologisk bærekraft.

Vi er klar over at begrepet bærekraftig er definert så vagt at det nærmest kan bety hva som helst for hvem som helst. I forbindelse med reindriften har begrepet brukt til å gi en elendighetsbeskrivelse av reindriften og som oftest som argument for ulike politiske tiltak for å kunne redusere reintallet.

Vi mener at næringens egen evne til bærekraftig drift ødelegges av feilslåtte endringer som regulerer reindriften.

Reinbeitedistrikt Árdni ja Gávvir/Arnøy og Kågen er imot endringsforslaget i §1 om at økologisk bærekraft prioriteres som gjør at reindriften kunnskaps- og forståelsesgrunnlag strykes.

OBLIGATORISK INDIVIDMERKING AV REIN

Også i dette forslaget viser departementet kunnskapsløshet. De ønsker å forenkle reinmerke-kompleksiteten til å bli noe som de klarer å "lese".

Departementet mener at slik reinen merkene er i dag, ikke har **noen individspesifikke opplysninger** knyttet til dyrene. Dette er feil! Merking av rein i form av snitt i ørene er en tradisjon som oppfyller ulike praktiske funksjoner. Det er en markering av eierforhold som følger reinen gjennom hele livet og er observerbar for alle med ferdigheter og kunnskaper i lesing av øremerker. Dette bidrar til en åpen informasjonsflyt om tilstedeværelse av ulike eieres rein i terrenget, og andres flokker, og det gjør det enklere for eierne å ha oversikten og kontrollen over egne rein. Oversiktligheten med hensyn til tilhørigheten av rein er videre noe som underlettes av at merkegrunlaget (mearkavuodđu), det vil si familiemerkets hovedutforming som utgjør de avledede merkenes mest markante karakter, er familiens fellesarv.

Departementets ulike argumenter for individmerking av rein, som feks behovet for styrket kontroll av at beiteressursene forvaltes på en forsvarlig måte og at slik merking kan bidra til mer presise og mindre ressurskrevende reintellinger, både for forvaltningen og næringen selv, viser hvor lite de kan om reindriften samtidig som de viser sterkt **behov for kontroll**.

Det at departementet påstår at individmerking muliggjøre et mer **rettet avlsarbeid** er feil! Dette viser at de ikke har kjennskap til hvordan reindriftssamene praktiserer avl. Reindriften kunnskapsgrunlaget om avl er artikulert i bl.a begrepene sáhkkonállí og váža.

Departementet burde heller gi økt kompetanseheving for forvaltere og reintellere om hvordan kjenne merker og om hvordan rein har utvalgte data om reinen som grunnlag for

nærmest automatiserte beslutninger vedrørende dyret, og en forenkling av identifisering og vurdering av dyr som enten slaktedyr eller livdyr.

individmerkingssystemet er først og fremst begrunnet ut fra en tenkemåte og et hensyn som står i kontrast til den samiske tradisjonelle reindriften. I det tradisjonelle systemet er den visuelle kontakten med enkeltrein viktig, og dette har betydning for rask og effektiv informasjonsinnhenting for beslutninger om forvaltning av enkeltrein og flokken.

Reinbeitedistrikt **Árdni ja Gávvir/Arnøy og Kågen er imot endringsforslaget §33**

ÅPNE FOR AT OPPLYSNINGER OM ENKELTUTØVERES REINTALL BLIR TILGJENGELIG FOR ANDRE I NÆRINGEN

Statens interesse tall og kvantifisering settes i sammenheng med det tradisjonelle samfunnets erfaringer med å forholde seg til økologisk kompleksitet.

Det reindriftssamiske kunnskapssystemet som ligger i hvordan taksere reinflokker er tilpasset å mestre kompleksitet med å bruke anvisninger som huskes best og samtidig danner et godt grunnlag for beslutninger. Dette gjøres ved å rette oppmerksomheten mot øremerker og gjenkjennelige sider ved dyrenes utseende, og man må trene seg opp til å anslå omtrentlige størrelser ut fra øyemål.

For reindriftssamene vil et nøyaktig reintall miste sin gyldighet etter kort tid. Et tall er for reindriftsutøvere noe fiktivt og reflekterer ikke de stadige endringer i flokk og omgivelser som vokterne opplever i det daglige arbeidet. Reindriftssamene opplever ikke en slik stabilitet som tall og tallbaserte modeller forespeiler.

Reindriftssamiske angivelser av flokkstørrelser har sin funksjon ved fortløpende oppdateringer, en vedvarende større eller mindre avgang av rein gjennom hele året. Reintall er i kontinuerlig endring gjennom år og over år, og sjansen for at et gitt tall er reelt på de forskjellige tidspunkter, er forsvinnende liten.

Reindriftssamene har ikke noen tradisjon for å telle rein, heller ikke til egen bruk.

De fleste reindriftssamer har fått gjennom generasjon til generasjon fått avansert kunnskap og ferdigheter som er forankret i reindriftstradisjon. Barna fra dem er bittesmå er med familiene på aktiviteter ute i naturen ved reinflokken der de læres opp i en rik tradisjon i fortolkning av naturforhold og bærekraftig tilpasning til naturgrunnet. Barn og unge er med når reinflokken vandrer ut mot kysten om våren, og om sommeren når den samles i innhegning for kalvemerking. Det er på denne måten viktige sider ved reindriftssamisk kultur og reindriftssamisk språk videreføres.

Myndighetene viser med endring av loven at de har lagt reindriftssamenes tradisjonelle kunnskap til side og kommer med forslag til lov som ikke bare er uhensiktsmessig, men som utgjør en direkte trussel mot næringen. Dette fører også til en trussel mot en viktig økonomisk og kulturell aktivitet blant dem som tilhører reindriftsurfolket.

Reinbeitedistrikt **Árdni ja Gávvir/Arnøy og Kågen er imot endringsforslaget §34**